

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen angående den kvantitet öl som får införas i resandetraffiken

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om påförande av accis, mervärdesskattelagen och tullagen ändras så att den mängd skatte- och tullfritt öl som en resande från andra länder än Europeiska unionens medlemsstater får medföra för sitt eget bruk begränsas till 16 liter. Samma begränsning skulle tillämpas också i ålandstrafiken. Samtidigt föreslås att en resandes rätt att från en annan EU-

medlemsstat för sitt eget bruk medföra öl som inköpts med skatt, till en början utvidgas till 24 liter samt till 32 liter från början av år 2001. Genom propositionen sätts det undantag i kraft som Finland medgett i gemenskapslagstiftningen i fråga om resandeinförseln av öl.

Lagarna avses träda i kraft den 1 november 2000.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Allmänt

Den grundläggande målsättningen för Finlands alkohollagstiftning och alkoholpolitik är att förhindra skador förorsakade av alkohol. En sekundär målsättning är att säkra statens skatteinkomster. Det centrala medlet för att uppnå alkoholpolitikens målsättningar är att begränsa tillgången till alkohol. Denna begränsning genomförs dels genom att tillämpa höga skatter och priser och genom detaljhandelsmonopolet samt dels genom att begränsa de mängder alkoholdrycker som resande får medföra.

1.2. Finlands nationella lagstiftning och gemenskapslagstiftningen rörande resandeinförsel

Nationell lagstiftning

Enligt 18 § lagen om påförande av accis (1469/1994) får en privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat i Europeiska unionen accisfritt för eget bruk föra med sig högst en liter starka alkohol-

drycker, tre liter aperitifer, 5 liter vin och dessutom 15 liter öl. Enligt lagens 18 § 2 mom. är den som för med sig alkoholdrycker i större mängder skyldig att betala respektive accis för den överskjutande delen. I lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) stadgas om beskattning av alkoholdrycker. Enligt accistabellen som är bilaga till lagen utgör accisen på öl 1,70 mark per centiliter etylalkohol, om produktens alkoholhalt överstiger 2,8 volymprocent.

Mervärdesskattelagen (1501/1993) innehåller inga motsvarande bestämmelser, utan mervärdesskatt för varor som en privatperson köpt i en annan medlemsstat och hämtar med sig betalas endast i inköpslandet, enligt principerna för den inre marknaden.

Enligt 19 § lagen om påförande av accis får en passagerare som anländer till Finland från ett land utanför Europeiska gemenskapen accisfritt medföra en liter starka alkoholdrycker, eller två liter aperitifer samt två liter vin och dessutom 15 liter öl. Den som för med sig alkoholdrycker i större mängder är skyldig att betala respektive accis. I fråga om öl uppbärs däremot inte tull eller mervärdesskatt ens för överskjutande mängd, under förutsättning att det införda ölet ingår i passagerarens personliga resgods som får införas

tull- och skattefritt till ett belopp av 1 100 mark. Bestämmelser om tullfrihet ingår i rådets förordning (EEG) nr 918/83 om ett gemenskapssystem för tullfriheter, nedan tullfrihetsförordningen. Förordningen är direkt tillämplig lag i Finland. Bestämmelser om mervärdesbeskattning ingår i 95 § mervärdesskattelagen.

Utom de kvantitativa begränsningarna för skatte- och tullfria alkoholdrycker gäller tidsgränser för passagerares införsel av alkoholdrycker. I 10 § alkohollagen (1143/1994) föreskrivs att med hänsyn till allmän ordning och säkerhet samt för att skydda människors hälsa kan rätten för en person som i samband med kortvariga resor anländer från länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att för eget behov införa alkoholdrycker begränsas genom förordning. Enligt 8 § förordningen om ändring av förordningen om alkoholdrycker och sprit (1344/1994) får en i Finland bosatt person som på något annat sätt än med flyg anländer till landet från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och vars resa har varat högst 20 timmar inte föra in alkoholdrycker. En utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bosatt person som anländer till Finland från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på något annat sätt än med flyg och vars vistelse i Finland utöver genomresan varar högst tre dygn får inte föra in alkoholdrycker.

Enligt 27 § lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (1266/1996), nedan undantagslagen för Åland, tillämpas bestämmelserna i lagstiftningen om accisbeskattning i fråga om produkter som importeras från länder utanför gemenskapen också vid överföring av accispfiktiga produkter till landskapet Åland från en annan del av landet, eller från en annan medlemsstat samt till en annan del av landet från landskapet Åland. Motsvarande bestämmelse i fråga om mervärdesskatt ingår i 18 § undantagslagen för Åland. De mängder skattefritt införda alkoholdrycker som anges i 19 § lagen om påförande av accis gäller sålunda i stöd av dessa bestämmelser för en passagerare som anländer till det övriga Finland från landskapet Åland, eller via Åland, eller till Åland

från en annan medlemsstat från att icke-medlemsland, eller från det övriga Finland. I praktiken innebär detta att t.ex. öl får, från ett icke-medlemsland, eller från det övriga Finland införas accisfritt till en mängd av 15 liter.

Enligt 29 § i undantagslagen för Åland är tobaksprodukter och alkoholdrycker som säljs till passagerare på fartyg eller luftfartyg för att medföras som resgods per passagerare och resa accisfria endast till de mängder som anges i 19 § lagen om påförande av accis, då det är fråga om ett fartyg i yrkesmässig trafik mellan landskapet Åland och Sverige, Norge eller Danmark, eller ett fartyg i yrkesmässig trafik mellan Finland och Sverige, Norge eller Danmark så att transporten innefattar ett uppehåll i landskapet Åland. Samma regel gäller ett fartyg som bedriver yrkesmässig trafik mellan Finland, Sverige, Norge eller Danmark så att transporten innefattar ett uppehåll i landskapet Åland. Ombord på ett sådant fartyg får alkoholdrycker säljas skattefritt endast till en passagerare som har en resebiljett eller motsvarande dokument som berättigar till en sådan transport. Enligt lagens 30 § är försäljning av öl dock accisfri upp till högst två liter per passagerare då passageraren endast reser mellan det övriga Finland och landskapet Åland.

Mellan de nordiska länderna gäller överenskommelsen rörande proviantering av passagerarfartyg i trafik mellan hamnar i Danmark, Finland, Norge och Sverige, dvs. provianteringsöverenskommelsen (FördrS 30/1969). Enligt dess 5 artikel bör säljaren begränsa de sålda kvantiteterna så att en passagerare inte i något av de land som rutten omfattar kan införa mera än de i tullfrihetsreglerna fastställda mängderna. Enligt samma artikel skall säljaren på biljetten tydligt och varaktigt göra anteckning om varuslag, försäljningsdatum och vid behov om resans riktning (så kallad försäljarkontroll).

Ändringar i den nationella skattelagstiftningen efter anslutningen till Europeiska unionen

Bestämmelserna om resandeinförseln har ändrats två gånger efter Finlands anslutning till Europeiska unionen. I lagen om ändring

av 18 § lagen om påförande av accis (1027/1997) som trädde i kraft från början av år 1998 bestämdes för accisbeskattningens del att en resande skattefritt får medföra från en annan medlemsstat en liter starka alkoholdrycker och tre liter aperitif, då dessa mängder tidigare utgjorde alternativ. Samtidigt sänktes skatten på de allmännaste viner och på mellanprodukterna med i genomsnitt 17 %. Dessa ändringar utgjorde de första stegen i den serie ändringar som skall genomföras till och med år 2004, då Finland helt och fullt skall anpassa sig till gemenskapsrättens bestämmelser om resandeinförsel.

Den andra betydande ändringen gjordes vid den tidpunkt då den så kallade tax free försäljningen den 30 juni 1999 upphörde i trafiken mellan medlemsstaterna. Genom lag (762/1999) ändrades då § 19 lagen om påförande av accis så att principen om den inre marknaden togs i beaktande i trafiken med tredje länder. I praktiken innebär detta att om en resande som anländer från ett tredje land kan bevisa att han eller hon har anskaffat beskattade alkoholdrycker från en annan medlemsstat får resanden medföra dessa i de mängder varom bestäms i 18 § lagen om påförande av accis, trots att resanden anländer till Finland via ett tredje land och medför skattefria varor enligt § 19 lagen om påförande av accis.

Gemenskapens lagstiftning

Enligt inre marknadsprincipen som gäller i gemenskapsrätten skall varor som en privatperson anskaffat för eget behov och som han själv transporterar beskattas endast i den medlemsstat där varorna har anskaffats. I fråga om accispliktiga varor framgår detta av artikel 8 i rådets direktiv 92/12/EEG om allmänna regler för punktskattepliktiga varor och om innehav, flyttning och övervakning av sådana varor, nedan systemdirektivet. Artikel 9 i direktivet innehåller en förteckning över de omständigheter som skall tas i beaktande då man bedömer om varorna är avsedda för vederbörande persons eget bruk, då de är skattefria, eller om införseln är av kommersiell natur, i vilket fall varorna alltid är skattepliktiga. Medlemsstaterna får upp-

ställa riktgivande värden så att överstigande mängder införd alkohol inte i princip kan anses vara avsedda för den resandes eget bruk. I fråga om starka alkoholdrycker skall dessa mängder uppgå till minst 10 liter, i fråga om mellanprodukter till minst 20 liter, i fråga om vin (varav högst 60 liter skumvin) till minst 90 liter och i fråga om öl till minst 110 liter.

I fråga om en resande som anländer till gemenskapen från ett tredje land tillämpas tullfrihetsförordningen såvitt gäller tullar. I fråga om mervärdesskatt och acciser tillämpas rådets direktiv 69/169/EEG om harmonisering av lagstiftningen om befrielse från omsättningsskatter och punktskatter på varor som införs av resande, nedan resgodsdirektivet. Artikel 46.1 b i tullfrihetsförordningen samt artikel 4.1 b i resgodsdirektivet innehåller i stort sätt likadana bestämmelser om de tull- och skattefria mängderna starka alkoholdrycker, aperitif och vin. I fråga om öl innehåller ingendera lagrummet några bestämmelser om kvantitativa begränsningar. I fråga om införsel av öl i trafiken mellan gemenskapen och tredje länder tillämpas den allmänna värdegränsen på 175 euro för tull- och skattefri införsel, varom stadgas i artikel 47 i tullfrihetsförordningen och i artikel 1.1 i resgodsdirektivet.

Fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen

Då Finland anslöt sig till Europeiska unionen lyckades Finland förhandla sig till ett undantag från de mängder alkoholdrycker och tobaksvaror som resande inköpt med skatt i en annan medlemsstat, medför till Finland och för vilka skatt inte här behöver erläggas på nytt. Undantaget har inskrivits i bilaga XV (IX, beskattning, punkt 3) i Finlands anslutningsakt. Finland får bibehålla kvantitativa restriktioner för införsel av alkoholdrycker, inklusive öl, från andra medlemsländer, dock med reservation för den granskningsklausul som ingår i artikel 26 i systemdirektivet. De mängder alkoholdrycker som en passagerare får medföra på ovan nämnt sätt är en liter starka alkoholdrycker, eller tre liter aperitif, fem liter icke mousserande viner samt femton liter öl. Anslutningsfördragets kvantitativa restriktioner

gäller endast acciser.

Dessutom skall Finland säkerställa att införsel av öl från tredje länder inte tillåts på förmånligare villkor än vad som gäller för införsel från andra medlemsstater. Denna koppling i anslutningsfördraget har tolkats så att mängden skattefritt öl som passagerare medför från tredje länder enligt nationell lagstiftning skall vara lika stor som införselmängden från andra medlemsstater.

Enligt anslutningsfördragets bestämmelser och enligt ordalydelsen i artikel 26 systemdirektivet ansågs att undantaget rörande de obeskattade mängder alkoholdrycker som en passagerare får införa från en annan medlemsstat skulle upphöra den 31 december 1996. Därför inleddes förhandlingar med Europeiska kommissionen. På grund av statsfinansiella, social- och hälsovårdspolitiska samt av ordningsmässiga orsaker förlängdes undantagets giltighetstid genom rådets direktiv 96/99 EG angående en ändring av systemdirektivet. Finland fick rätt att också främdeles begränsa rätten för passagerare att från en annan medlemsstat medföra med skatt inköpta alkoholdrycker och tobaksprodukter, utan att på nytt betala skatt här. Finland måste dock gradvis utvidga de tillåtna mängderna så att begränsningarna helt avskaffas från början av år 2004.

Enligt protokoll 2 till anslutningsfördraget anses landskapet Åland utgöra ett sådant utomstående område där rådets sjätte direktiv 77/388/EEC om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättnings-skatter – Gemensamt system för mervärdes-skatt; enhetlig beräkningsgrund, nedan sjätte momsdirektivet, samt systemdirektivet inte skall tillämpas. Enligt artikel 7.1 b samt artikel 33a i sjätte momsdirektivet samt enligt artikel 5 i systemdirektivet tillämpas bestämmelserna om tredje länder också på områden utanför gemenskapens skatteterritorium, inklusive Åland. Därav följer att då den skattefria försäljningen i trafiken mellan medlemsstaterna upphörde enligt bestämmelserna i artikel 28k i momsdirektivet och i artikel 28 i systemdirektivet fortsatte försäljningen i ålandstrafiken. Detta var en av målsättningarna för landskapet Ålands undantagsställning.

1.3. Finlands ansökan om att erhålla en kvantitativ gräns för införseln av öl

Då Finland anslöt sig till Europeiska unionen från början av år 1995 måste mängden öl som en passagerare får medföra skattefritt enligt anslutningsfördraget höjas från två liter till femton liter. Nästan samtidigt upphävdes de tidsmässiga begränsningarna för resandeförseln, dvs. den s.k. 24 timmars och 72 timmars regeln. På grund av dessa förändringar ökade resandeförseln av öl avsevärt, i synnerhet från lågprisländer som Ryssland och Estland. Den omfattande resandeförseln av alkoholdrycker och speciellt av öl medförde avsevärda problem, i synnerhet i sydöstra Finland samt i södra Finland på grund av den livliga passagerartrafiken på fartygen mellan Helsingfors och Tallinn. Den omfattande resandeförseln ledde till att detaljhandelsförsäljningen av öl sjönk och till att detaljhandels verksamhetsförutsättningar försämrades, vilket till och med hade återverkningar på sysselsättningen. Man kunde också observera att statens skatteintäkter minskade. Den ökade alkoholkonsumtionen ledde i sin tur till avsevärda social- och hälsovårdspolitiska samt till ordningspolitiska problem. Detta framgick tydligt också av de utredningar som då gjordes.

Man ville uppnå en snabb lösning. I början av maj 1996 godkände riksdagen lagen om ändring av 10 § alkohollagen så att tidsbegränsningarna åter kunde tas i bruk.

I denna situation ansåg man i alla fall det skulle vara viktigare än tidsgränsen att få till stånd en kvantitativ begränsning av mängden skattefritt öl som införs från tredje länder. Detta berodde på att gemenskapsrätten inte innehåller några bestämmelser om kvantitativa restriktioner för den tull- och skattefria införseln av öl från tredje länder och att Finland, på grund av anslutningsavtalet, skulle vara tvunget att öka kvantiteten öl från tredje länder i samma takt som mängden ökas för resor på den inre marknaden. Man ville upplösa anslutningsavtalets koppling mellan införselmängderna för att man i fortsättningen skulle kunna öka införselmängden öl från den inre marknaden på ett ändamålsenligt sätt, utan att behöva bekymra sig om resan-

deinförseln av öl från Ryssland och Estland.

I juni 1996 inlämnade Finland till kommissionen en ansökan där man bad att få begränsa rätten för resande som anländer från länder utanför unionen att införa skattefritt öl till en mängd av sex liter. Enligt ansökningens motivering ville man speciellt begränsa resandeförseln från Ryssland och Estland. Införseln av skattefritt öl från dessa länder hade skapat verkliga problem på grund av deras låga prisnivå. Vid denna tidpunkt kunde inga problem observeras i fråga om trafiken till landskapet Åland och man ville inte införa restriktioner för landskapet.

1.4. Begränsningarna av resandeförseln av öl enligt den nya gemenskapslagstiftningen

Rådet har den 20 juli 2000 godkänt direktiv 2000/47/EG om ändring av direktiv 69/169/EEG och 92/12/EEG beträffande tillfälliga kvantitativa restriktioner för import till Finland av öl, nedan öldirektivet, samt förordning nr 1671/2000 om ändring av förordning (EEG) nr 918/83 beträffande ett tillfälligt undantag för tullfri import till Finland, nedan ölförordningen. Enligt öldirektivet har Finland rätt att till utgången av 2005 tillämpa kvantitativa restriktioner på inte mindre än sex liter vid införseln av öl från andra länder än medlemsstaterna. Denna bestämmelse fogas till artikel 5 resgodsdirektivet som en ny punkt 9. Likaledes fogas till tullfrihetsförordningens artikel 47b ett nytt undantagsstadgande från artikel 47 om att Finland berättigas att till och med den 31 december 2005 tillämpa en kvantitativ begränsning på minst sex liter för tullfri import av öl. Genom dessa bestämmelser har man ansett det motiverat att medge Finland rätt att

begränsa införseln av öl så att undantaget kan fortsätta ännu två år efter det att övergångstiden för den inre marknaden har löpt ut i slutet av år 2003.

Som kompensation för att Finland får rätt att begränsa införseln av öl för resande från andra länder än medlemsstater förutsätts det i öldirektivet att Finland gradvis till slutet av år 2003 skall utvidga rätten för resande från andra medlemsstater att medföra öl, varefter man övergår till att i full utsträckning tillämpa gemenskapens bestämmelser. Enligt öldirektivet fogas en bestämmelse till artikel 26.1, andra stycket i systemdirektivet. Finland skall höja den kvantitativa begränsningen för införsel av skattefritt öl från andra medlemsstater till minst 24 liter samtidigt som Finland nationellt sätter i kraft den kvantitativa begränsningen för resande från tredje länder att införa skattefritt öl. Detta datum är den 1 november 2000. Dessutom skall begränsningen av införseln från en annan medlemsstat vara minst 32 liter från den 1 januari 2001 och minst 64 liter från den 1.1.2003 så att ytterligare skatt för ölet inte behöver erläggas här.

2. Bedömning av nuläget

2.1. Resandeförselns kvantitativa utveckling

Mängderna alkoholdrycker och tobaksvaror som införts av resande och för vilka skatt inte har erlagts i Finland har följts upp på flera olika håll. Nedanstående tabell innehåller en bedömning, baserad på undersökningar av forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes), angående resandeförseln av öl i miljoner liter under olika år.

1992—1994	1995	1996	1997	1998	1999
3,5	30,0	35,0	29,0	31,9	29,0

Resandeförseln av öl var som störst omedelbart efter anslutningen till EU. Efter det att tidsbegränsningen på 20 timmar trätt i kraft har ölinförseln sjunkit något, troligen

c:a 10—15 %.

Resandeförseln fördelade sig per land på följande sätt:

	1996	1997	1998	1999
Estland och Ryssland	64	68	74	76
Sverige	30	27	20	18
Andra länder	7	5	6	7

Ölet som införts från resor till Sverige är sannolikt helt och hållet på färjorna skattefritt inköpt öl.

Priset på A-öl i 8 liters lådor eller i motsvarande var på vårvintern 2000 följande på olika försäljningsställen:

Ryssland (Vaalimaa skattefria butik)	Lapin Kulta 81,90 mk på burk, som billigast 75,60 mk
Viborg	50,00 mk på burk
Färjorna till Tallinn	Som specialerbjudande 74,50 mk på burk (I Tallinn kan man eventuellt köpa ännu billigare)
Båtarna till Sverige	109,00 mk på burk, som billigast 84,50 mk
I Sverige	T.ex. Pripps export, 5,3 % på burk, 155 mk Lapin Kulta, 5,2 % på burk, 158 mk
Finland (Alko)	165,20 mk på flaska, 177,00 mk på burk Det bör dock tas i beaktande att man i Finland mest köper melanöl, vars motsvarande pris är 150,00 mk

2.2. Övervakningen av resandeförseln

Man har kunnat konstatera att kontroll- och övervakningssystemet har fungerat utan större problem, både före Finlands EU-anslutning och därefter. Resandeförseln övervakas av tullverket. Tullverkets övervaknings- och kontrollsystem är grundat på en faktabaserad riskanalys i trafiken mellan medlemsstaterna, till landskapet Åland samt till tredje länder. Passagerarkontroll görs vid behov. Ett effektivt samarbete mellan myndigheterna utgör grunden för ett effektivt system i kontrollen av tredje länder.

Resandeförseln kan också övervakas genom att begränsa försäljningen. Detta har gjorts genom att ingå mellanstatliga provianteringsöverenskommelser. Överenskommelsen mellan de nordiska länderna är fortfarande i kraft, men den har inte till alla delar mera tillämpats på senaste tid. I praktiken har övervakningen av mängderna som säljs ombord inte heller i praktiken i alla avseenden mera tillämpats. Tidigare skedde övervak-

ningen genom det så kallade försäljarkontrollsystemet. Ett fungerande sådant system skulle dock vara en effektiv metod för att övervaka resandeförseln.

Om en passagerare medför öl utöver den i lag tillåtna kvantiteten påförs han huvudsakligen bara accisen på alkoholdrycker. I praktiken har man dock tillåtit skattefri införsel av 16 liter, i stället för den i lagen föreskrivna mängden 15 liter. Detta beror på att öl förpackas i åtta liters förpackningar, varför passagerarna i allmänhet medför två förpackningar, d.v.s. 16 liter. Trots att en liter borde beskattas har tullverket dock inte av administrativa och kontrollmässiga orsaker i praktiken påfört skatt.

2.3. Läget i Sverige

I sitt eget anslutningsfördrag fick Sverige samma rätt att begränsa resandeförseln som Finland. I samband med den ändring av systemdirektivet som gjordes 1996 förhandlade Sverige sig till ett undantag som upphörde den 30 juni 2000. Sverige fick dock rätt att

fortsätta begränsningen av resandeförseln till slutet av år 2003 genom rådets direktiv 2000/44/EG av den 30 juni 2000. Systemdirektivet ändrades i fråga om de temporära kvantitativa begränsningar som tillämpas vid införseln till Sverige av accisbelagda varor

från andra medlemsstater. Enligt direktivet skall Sverige från och med den 1 juli 2000 tillåta privatpersoner att till Sveriges territorium för eget bruk medföra alkoholdrycker i följande litermängder, utan att för dem erlägga ytterligare accis:

	1.7.2000	1.1.2001	1.1.2002	1.1.2003
		liter		
starka alkoholdrycker	1	1	2	5
mellanstarka produkter	3	3	3	3
lättvin	20	26	26	52
öl	24	32	32	64

Sverige har i sin nationella lagstiftning satt direktivet i kraft till den del det gäller de ändringar av införselmängderna som avses bli genomförda i juli 2000. Samtidigt har Sverige enligt anslutningsfördraget ändrat den skattefria mängden öl som en resande får införa från tredje länder till 24 liter.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Allmänt

Propositionens mål är att sätta öldirektivet och ölförordningen i kraft så att den nationella och gemenskapslagstiftningen kan träda i kraft samtidigt. Propositionen stöder de grundläggande målsättningarna för Finlands alkoholpolitik. Avsikten är att fortfarande begränsa resandeförseln av öl från tredje länder och att till denna del bibehålla nuläget, med beaktande av att Finland i fråga om öl tillämpar både tidsmässiga och kvantitativa restriktioner. Genom dem kan man påverka konsumtionen av alkoholdrycker och därigenom förhindra de social- och hälsovårdspolitiska samt andra samhällspolitiska skadeverkningar som en ökad alkoholkonsumtion medför.

Ett viktigt mål för propositionen är dessutom att anslutningsavtalets koppling mellan å ena sidan införseln av öl från den inre marknaden och å den andra sidan från tredje länder kan brytas. En målsättning har speciellt varit den att Finland på ett ändamålsenligt sätt skall kunna öka mängden öl från den inre marknaden så att man inte sam-

tidigt behöver frukta problem därför att införseln från tredje länder ökar i motsvarande mån.

Propositionens mål är också att bibehålla nuläget i trafiken till landskapet Åland. Kontrollsystemet för försäljningen ombord av alkoholdrycker fungerar inte på ett sakligt sätt. Avsikten är att i framtiden förbättra dess funktion. På detta sätt vore det möjligt att förhindra alkoholkonsumtionens skadeverkningar, i synnerhet i fråga om minderåriga. Ett mål är också att förhindra att det uppstår ett ölrally i ålandstrafiken.

En arbetsgrupp tillsatt av de nordiska ländernas tullstyrelser planerar en reform av den nordiska provianteringsöverenskommelsen och av försäljarkontrollsystemet. Det är viktigt för Finland att man verkligen börjar tillämpa försäljarkontrollsystemet, att detta utvecklas och att förseelser sanktioneras.

3.2. Resandeförseln av öl från andra medlemsstater

I enlighet med öldirektivet föreslås att en passagerare som anländer från en annan medlemsstat skall ha rätt att medföra 24 liter öl utan att betala ytterligare skatt i Finland. Enligt den inre marknadens principer har skatt redan betalats i inköpslandet. Om en passagerare för sitt eget bruk medför mera öl än 24 liter från en annan medlemsstat skall han betala accis för den överskjutande delen. Denna bestämmelse ingår redan i 18 § 2 mom. lagen om påförande av accis. Stadgandet om en kvantitativ begränsning av öl som medförts från en annan medlemsstat ingår i systemdi-

rektivet, varför begränsningen gäller endast accis. Enligt principerna för den inre marknaden skulle man fortfarande inte behöva betala mervärdesskatt för ölet.

Oldirektivets begränsning till 24 liter är i kraft endast till slutet av år 2000. Enligt direktivet föreslås också att införselmängden ökas till 32 liter från den 1 januari 2001. Särskilda regeringspropositioner avges senare om andra kvantitativa ändringar samt om hur undantaget upphör.

3.3. Resandeförseln av öl från andra länder än medlemsstater

Enligt oldirektivet och ölförordningen har Finland rätt att till slutet av år 2005 begränsa införseln av öl från tredje länder till en mängd som inte får understiga sex liter.

Ansökan att få begränsa införselrätten för öl till sex liter grundade sig ursprungligen på antagandet att 20-timmarsregeln för införsel av alkoholdrycker inte kunde bibehållas, eftersom den påstods stå i strid med gemenskapsrätten. Europeiska gemenskapernas domstol fastställde dock den 15 juni 1999 i sitt förhandsavgörande i ärendet C-394/97 att tullfrihetsförordningen och resgodsdirektivet inte uppställer hinder för att i nationell lagstiftning, genom vilken upprätthållandet av allmän ordning begränsas, uppställa tidsmässiga begränsningar för rätten att införa alkoholdrycker från tredje länder.

Läget har förändrats avsevärt sedan ansökan om att få införa kvantitativa begränsningar för öl inlämnades till kommissionen år 1996. Avsikten är nu att bibehålla tidsbegränsningen på 20 och 72 timmar, varom EU-ministerutskottet fattade beslut den 25 oktober 1999. Utom att denna tidsbegränsning förblir i kraft har den skattefria försäljningen upphört i trafiken mellan medlemsstaterna. Denna förändring har accentuerat landskapet Ålands särställning, eftersom den skattefria försäljningen kan fortsätta i ålandstrafiken.

Statistiken över resandeförseln av öl utvisar att denna införsel har minskat något efter det att 20-timmarsregeln infördes, i jämförelse med införselmängderna år 1996 när de var som störst. För närvarande föreligger inga särskilda problem i fråga om

resandeförseln. Därför finns det inte heller någon anledning att minska mängden skattefritt öl. Det är motiverat att bibehålla nuläget. Det skulle i alla fall vara skäl att legalisera den av praktiska omständigheter dikterade omständigheten att man tillåter en införsel av 16 liter. Därför föreslås att en passagerare som anländer från ett annat land än en medlemsstat skulle få medföra 16 liter öl utan att här betala skatt och tull.

Om en passagerare som anländer från ett annat land än en medlemsstat medför mera öl än de tillåtna 16 liter föreslås att han för den överskjutande mängden skulle vara skyldig att betala både accis, mervärdesskatt och tull. Detta är nu möjligt enligt gemenskapsrätten, eftersom undantagsbestämmelser ingår i både resgodsdirektivet, som gäller både mervärdesskatt och accis, och i tullfrihetsförordningen.

I förslaget ingår ingen förändring av det varusortiment som ingår i värdegränsen på 1 100 mark. Värdet av det öl som införs från tredje länder skulle fortfarande ingå i denna värdegräns, trots att man tillämpar kvantitativa restriktioner.

3.4. Resandeförsel av öl i ålandstrafiken

En passagerare som anländer till eller från landskapet Åland, eller till Finland med ett fartyg som trafikerar via Åland får för närvarande medföra 15 liter öl.

I ålandstrafiken tillämpas anslutningsfördragets bestämmelse om att införsel av öl från tredje länder inte får ges förmånligare behandling än införsel från den inre marknaden. Man skulle från en annan medlemsstat till Finland få medföra där inköpt, redan beskattat öl till en mängd av 24 liter utan att här erlägga ytterligare skatt. Införsel av helt skattefritt öl från tredje land skulle därför innebära en förmånligare behandlingen än den som ges från en annan medlemsstat infört öl om man i ålandstrafiken skulle tillåta samma införselmängd, dvs. 24 liter.

Då landskapet Åland vid tillämpningen av moms- och systemdirektiven anses stå i tredjelandställning, dvs. inte anses vara en medlemsstat, är det under dessa förhållanden naturligt att tillämpa samma införselbestäm-

melser i ålandstrafiken som i fråga om resandeförsel från andra tredje länder, speciellt med beaktande också av anslutningsfördraget och ålandsprotokollet. Därför föreslås att en resande från landskapet Åland eller via Åland till andra delar av Finland skulle få medföra 16 liter öl utan att erlägga ytterligare skatt. Detsamma skulle gälla en passagerare som anländer till landskapet Åland från en annan del av Finland, från en annan medlemsstat eller från ett land utanför unionen. En sådan tolkning skulle också medföra att det nuvarande läget bibehålls i ålandstrafiken.

Speciellt social- och hälsovårdspolitiska skäl talar dessutom för att nuläget bibehålls i fråga om Åland. Det är troligt att alkoholkonsumtionen klart ökar under den närmaste framtiden och att ökningen främst gäller unga och storkonsumenter. Då ungdomen är mycket rörlig och då båtresor är populära bland den skulle detta vara ägnat att öka ungdomens alkoholkonsumtion och därav följande skadeverkningar.

Såvitt gäller Åland föreslås att undantagslagen för Åland, som innehåller en hänvisning till resandeförseln från tredje land, inte skulle ändras i detta sammanhang. Detta skulle betyda att en passagerare som anländer till landskapet Åland, eller via landskapet till det övriga Finland skulle ha rätt att medföra 16 liter öl utan att betala skatt.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Förslaget beräknas inte ha nämnvärda statsekonomiska verkningar, eller verkningar på företagens eller hushållens ekonomi. Det är inte sannolikt att passagerare som anländer från en annan medlemsstat till Finland i nämnvärd utsträckning skulle medföra 24 eller 32 liter öl, i stället för 15 liter. Den främsta orsaken därtill är att priset på öl inte är avsevärt mycket lägre i Sverige än i Finland. Den som vill hämta billigt öl från en annan medlemsstat skulle vara tvungen att åka till Danmark eller Tyskland. Ökningen från 15 till 16 liter öl för passagerare som anländer från tredje länder innebär endast en legalisering av nuläget. Förslaget skulle inte

heller ha statsekonomiska, eller andra ekonomiska konsekvenser för ålandstrafiken, eftersom nuläget fortsätter.

De föreslagna ändringarna är ännu i detta skede så obetydliga att det inte för deras skull finns anledning att sänka accisen på öl. Skattesänkningar kunde övervägas då införselkvoterna för skattefritt öl under kommande år ökas till att motsvara gemenskapslagstiftningen. Denna inställning omfattas också i programmet för statsminister Paavo Lippens II regering där det sägs att tidtabellen för skattesänkningar uppskjuts till slutet av den tidsgräns som gäller för anpassningen till den inre marknaden.

På grund av den obetydliga ökningen av ölkvantiteten är det inte heller i detta skede sannolikt att passagerare skulle medföra större mängder öl än vad som redan är fallet för annat ändamål än för eget bruk.

4.2. Social- och hälsovårdspolitiska verkningar

Förslaget rörande alkoholmängderna i passagerartrafiken utgör det andra steget i processen för att anpassa Finland till alkoholreglerna på den inre marknaden. Frågan vilka social- och hälsovårdspolitiska samt andra verkningar i samhället som följer av att införseln och konsumtionen av alkoholdrycker ökar kan bedömas först då man kan observera hela den process som omfattar både ökningar av mängderna för resandeförsel och skattesänkningar. Den nu aktuella förändringen kan inte i och för sig antas ha märkbara social- och hälsovårdspolitiska verkningar. Ändringen utgör endast en del av en större helhet. Därför är avsikten att följa med lägets utveckling så att man snabbt kan reagera på eventuella icke önskvärda förändringar.

4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Förslaget har inga verkningar i fråga om organisation och personal.

4.4. Miljöeffekter

Tax-free burkar som resande för med sig

hör inte till retursystemet för dryckesförpackningar och därför betalas inte heller någon pant för dem. Fast sådana burkar tas emot på flera ställen returnerar konsumenterna inte burkar utan pant i samma utsträckning som pantbelagda burkar. Därav följer miljökador. Eftersom det i denna proposition antas att resande inte skulle medföra öl i avsevärt större utsträckning än tidigare skulle detta miljöproblem inte förvärras.

5. Beredningen av propositionen

Ärendet har beretts som tjänsteärende inom finansministeriet, i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

Då riksdagen på våren 1996 godkände ändringen av 10 § alkohollagen förutsatte riksdagen att regeringen inom Europeiska unionens organ aktivt verkar för att Finland, i stöd av lagen om påförande av accis, som ett undantagsförfarande, skall kunna begränsa mängden av till landet infört öl till sex liter.

Ärendet har behandlats i regeringens eko-

nomisk-politiska ministerutskott den 25 april och den 15 augusti 2000. Ministerutskottet har förordat att mängden öl som resande från tredje länder får medföra skulle fastställas till 16 liter.

Utlåtande har inbegärts av Ålands landskapsstyrelse, som motsätter sig att mervärdesskatt uppbärs för den överskjutande mängden öl då ölets värde ingår i den allmänna värdegränsen på 175 euro. Landskapsstyrelsen anser dessutom att accis inte skall uppbäras för ölet då mängden inte överstiger den kvantitet som får införas från en annan medlemsstat.

6. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 november 2000. Dock skall 18 § lagen om ändring av 18 och 19 § lagen om påförande av accis tillämpas från den 1 januari 2001.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag

om ändring av 18 och 19 § lagen om påförande av accis

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 § 1 mom. och 19 § 1 mom. lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994), av dessa lagrum 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1027/1997, som följer:

18 §

En privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat får accisfritt för eget bruk föra med sig högst följande mängder tobaksprodukter och alkoholdrycker:

tobaksprodukter
— 300 stycken cigaretter eller 150 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 75 stycken cigarrer eller 400 gram pip- och cigarettobak,

alkoholdrycker
— 1 liter destillerade, starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent,

— 3 liter destillerade, starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol och vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, eller skumviner eller viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol,
— 5 liter viner utan kolsyra,
— 32 liter öl.

19 §

En passagerare som reser till Finland från ett land utanför gemenskapen, får accisfritt medföra tobaksprodukter och alkoholdrycker högst följande mängder:
tobaksprodukter

— 200 stycken cigaretter eller 100 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 50 stycken cigarrer eller 250 gram pip- och cigarettebak,
alkoholdrycker

— 1 liter destillerade drycker och starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent eller 2 liter destillerade drycker och starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol, tafia, sake eller dylika drycker, vilkas alko-

holhalt är högst 22 volymprocent, skumviner, viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol

— 2 liter viner utan kolsyra
— 16 liter öl.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000. Lagens 18 § träder dock i kraft den 1 januari 2001.

2.

Lag

om temporär ändring av 18 § lagen om påförande av accis

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt 18 § 1 mom. lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994), sådant det lyder i lag 1027/1997, som följer:

18 §

En privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat får accisfritt för eget bruk föra med sig högst följande mängder tobaksprodukter och alkoholdrycker:

tobaksprodukter
— 300 stycken cigaretter eller 150 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 75 stycken cigarrer eller 400 gram pip- och cigarettebak,
alkoholdrycker

— 1 liter destillerade, starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent,

— 3 liter destillerade, starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol och vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, eller skumviner eller viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol,

— 5 liter viner utan kolsyra
— 24 liter öl.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000 och förblir i kraft till den 31 december 2000.

3.

Lag**om ändring av 95 § mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 95 § 1 mom. mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993), sådant detta lagrum lyder i lag 1486/1994, som följer:

95 §

En resande som anländer till Finland från ett område utanför gemenskapen får skattefritt införa personligt resgods till ett värde av högst 1 100 mark, dock inte i lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker avsett öl mer än 16 liter. I detta värde inräknas inte de produkter som nämns i 2 mom. och inte de personliga tillhörigheter som en till Finland

återvändande person återinför eller som en till landet anländande resande temporärt för in för att användas av honom själv eller familjen under resan.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000.

4.

Lag

om ändring av tullagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till tullagen av den 29 december 1994 (1466/1994) en ny 9 a § som följer:

9 a §
En resande som anländer till Finland från ett område utanför gemenskapen får tullfritt införa sådana varor som avses i artikel 45 i tullfrihetsförordningen, högst till ett värde som anges i artikel 47, dock inte i lagen om

accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) avsett öl mer än 16 liter.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000.

Helsingfors den 15 september 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Sauli Niinistö*

1.

Lag

om ändring av 18 och 19 § lagen om påförande av accis

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 18 § 1 mom. och 19 § 1 mom. lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994), av dessa lagrum 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1027/1997, som följer:

Gällande lydelse

18 §

En privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat får accisfritt för eget bruk föra med sig högst följande mängder tobaksprodukter och alkoholdrycker:

tobaksprodukter

— 300 stycken cigaretter eller 150 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 75 stycken cigarrer eller 400 gram pip- och cigarrettobak,

alkoholdrycker

— 1 liter destillerade, starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent,

— 3 liter destillerade, starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol och vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, eller skumviner eller viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol,

— 5 liter viner utan kolsyra,

— 15 liter öl.

19 §

En passagerare som reser till Finland från ett land utanför gemenskapen, får accisfritt medföra tobaksprodukter och alkoholdrycker högst följande mängder:

tobaksprodukter

— 200 stycken cigaretter eller 100 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 g) eller 50 stycken cigarrer eller 250 gram pip- och cigarrettobak,

alkoholdrycker

Föreslagen lydelse

18 §

En privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat får accisfritt för eget bruk föra med sig högst följande mängder tobaksprodukter och alkoholdrycker:

tobaksprodukter

— 300 stycken cigaretter eller 150 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 75 stycken cigarrer eller 400 gram pip- och cigarrettobak,

alkoholdrycker

— 1 liter destillerade, starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent,

— 3 liter destillerade, starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol och vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, eller skumviner eller viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol,

— 5 liter viner utan kolsyra,

— 32 liter öl.

19 §

En passagerare som reser till Finland från ett land utanför gemenskapen, får accisfritt medföra tobaksprodukter och alkoholdrycker högst följande mängder:

tobaksprodukter

— 200 stycken cigaretter eller 100 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 50 stycken cigarrer eller 250 gram pip- och cigarrettobak,

alkoholdrycker

Gällande lydelse

— 1 liter destillerade drycker och starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent eller 2 liter destillerade drycker och starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol, tafia, sake eller dylika drycker, vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, skumviner, viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol

— 2 liter viner utan kolsyra

— 15 liter öl.

Föreslagen lydelse

— 1 liter destillerade drycker och starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent eller 2 liter destillerade drycker och starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol, tafia, sake eller dylika drycker, vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, skumviner, viner som gjorts starkare genom tillsats av alkohol

— 2 liter viner utan kolsyra

— 16 liter öl.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000. Lagens 18 § träder dock i kraft den 1 januari 2001.

2.

Lag**om temporär ändring av 18 § lagen om påförande av accis**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt 18 § 1 mom. lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994), sådant det lyder i lag 1027/1997, som följer:

Gällande lydelse

18 §

En privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat får accisfritt för eget bruk föra med sig högst följande mängder tobaksprodukter och alkoholdrycker:

tobaksprodukter

— 300 stycken cigaretter eller 150 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 75 stycken cigarrer eller 400 gram pip- och cigarrettbak,

alkoholdrycker

— 1 liter destillerade, starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent,

— 3 liter destillerade, starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol och vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, eller skumviner eller viner som gjorts starkare genom tillsats

Föreslagen lydelse

18 §

En privatperson som anländer till Finland från en annan medlemsstat får accisfritt för eget bruk föra med sig högst följande mängder tobaksprodukter och alkoholdrycker:

tobaksprodukter

— 300 stycken cigaretter eller 150 stycken cigariller (vägande per styck högst 3 gram) eller 75 stycken cigarrer eller 400 gram pip- och cigarrettbak,

alkoholdrycker

— 1 liter destillerade, starka alkoholdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger 22 volymprocent,

— 3 liter destillerade, starka alkoholdrycker och aperitifer, vilka baserar sig på vin eller alkohol och vilkas alkoholhalt är högst 22 volymprocent, eller skumviner eller viner som gjorts starkare genom tillsats

Gällande lydelse

av alkohol,
— 5 liter viner utan kolsyra
— 15 liter öl.

Föreslagen lydelse

av alkohol,
— 5 liter viner utan kolsyra
— 24 liter öl.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000 och förblir i kraft till den 31 december 2000.

3.**Lag****om ändring av 95 § mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 95 § 1 mom. mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993), sådant detta lagrum lyder i lag 1486/1994, som följer:

Gällande lydelse

95 §

En resande som anländer till Finland från ett område utanför gemenskapen får skattefritt införa personligt resgods till ett värde av högst 1 100 mark. I detta värde inräknas inte de produkter som nämns i 2 mom. och inte de personliga tillhörigheter som en till Finland återvändande person återinför eller som en till landet anländande resande temporärt för in för att användas av honom själv eller familjen under resan.

Föreslagen lydelse

95 §

En resande som anländer till Finland från ett område utanför gemenskapen får skattefritt införa personligt resgods till ett värde av högst 1 100 mark, *dock inte i lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker avsett öl mer än 16 liter*. I detta värde inräknas inte de produkter som nämns i 2 mom. och inte de personliga tillhörigheter som en till Finland återvändande person återinför eller som en till landet anländande resande temporärt för in för att användas av honom själv eller familjen under resan.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2000.
